

Äfven detta blir liggande en post öfver – till <en> 29 Juli.

P. S. En hufvudsak. Sedan jag genom liquid med Längman – d. ä. hans frikostighet – blifvit egare af fordran på 200 Francs så får jag bedja Dig betala dem till Lille – för borgen. Det är vårt öde.

10 **127** J. V. SNELLMAN – J. J. TENGSTRÖM 31.VII
1848
HUB, Kellgreniana

Vördade Farbror!

Utan någon bestämd anledning, om icke af den allmänna, nedstämdt lynne och många omsorger, har min tystnad blifvit så lång. Sjelf tyvärr ökar jag sålunda mitt sinnes oro, då jag icke heller kan vänta att få mottaga några vänliga rader. Och då posten numera gång efter annan icke bringar mig annat, än våra bedröfliga tidningspapper och ett och
20 annat ledsamt affärsbref, så känner jag mer och mer af min ställnings ödslighet.

Dock har jag genom muntliga underrättelser fått glädja mig åt Farbrors fortfarande jemna helsa och belåtenhet. Äfven sednaste brefvet (från Mars månad) bär vittne om den sjäsliflighet, hvarmed Farbror ännu deltagar för bildningens angelägenheter.

På mig hafva detta års märkvärdiga händelser gjort djupt intryck, såsom väl på hvar och en tänkande. Men till den naturliga glädjen öfver en kommande renare tid, lägger min själsriktning det tunga medvetandet, att hvarje kulturens framsteg i det öfriga Europa ställer
30 vår låga bildning ännu längre tillbaka. Medan der stundens allvarliga betydenhet reagerar mot både vetenskapens och samhällslifvets flärd och falska ställning; hvad hafva vi att vänta annat, än en stigande sinnelagets depravation? Huru långt tillbaka stå vi icke redan förut; och huru mycket längre skola icke några år försätta oss! Det rör sig vid tanken härpå en bitter förkänsla af, hvad framtiden skall bringa vårt land, af lidanden, dem vi visserligen icke äro bestämda att dela, men dem vi i vår mon förskyllt.

Tro icke, att jag, då jag nämner Robert, gör det af någon blott deltagandets känsla. Men jag tänker sannerligen sällan på närmaste
40 framtid, utan att minnas honom. Icke derföre, att någon enskild förmåga väger stort i verdens öden; men derföre att jag, så länge han lefde, hade mera förtroende till den närmaste generationen, hvilken jag kanske såg blott i hans friska förhoppningar och flärdfria håg. Sannt är: jag känner i öfrigt så få. Men jag tänker, att, om de funnos, min goda vilja att veta dem vara, hade bort göra, dem mig bekanta.

Bland det, som gör mig alldeles håglös för Universitetet är äfven denna föreställning eller – må vara – okunnighet. Endast med stor ansträngning har jag kommit mig till specimens författande (sedan <en> 23 dennes) och har nu två tryckta ark ungefär färdiga. Hos
50 Frenckell har jag gjort beställning för sex ark – från 20 Augusti till termins början. Under arbetets lopp har det gladt mig, att jag ännu kan behandla dessa ämnen con amore. Större delen af nätterna hafva gått till; och jag har de sednaste dagarne äfven varit fri från Litteraturbladet. Ämnet är: Natur filosofi (!!) – »De spiritus ad materiam relatione». Bör jag begagna denna titel. Afhandlingen rör sig kring Organismens

begrepp, generatio spontanea och ex ovo, den förra med hänseende till Geologins resultater – samt börjar och slutar med, hvad hos Hegel är öfvergången från naturens filosofi till andens.

Gud vet, huru belåten Farbror kan blifva med detta opus. Min grundtanke har varit: att filosofin är oredlig och naturforskningen lättsinnig. Hegel har kanske handlat »bona fide» – ehuru äfven han utan begrepp kommit från »Jordorganismen» och den geologiska processen. Efterföljarena hafva haft naturforskningen för ögonen, men låtit den blifva för sig. Åtminstone kan jag icke hos dem finna annat, än den förutsättning, att människoslägtet äfven till tiden evinnerligen varit och blifver, så litet filosofin eljest vill veta af denna evighet.

Finnes någon Naturfilosofi i Hegelsk anda af någon utarbetad? Rosenkrantz namn föresväfvar mig; men osäkert. Skulle Farbror ega en sådan, så ber jag derom med »snäll»-posten.

Skulle Farbror vistats i staden, skulle jag legat öfver med bön om Manuskriptets genomseende. Nu har jag ännu ingen ens för Latiniteten och reviderarken att anlita. Hvar Cygnæus finnes; känner jag icke. Jag har dock nu sökt skaffa mig nödig kännedom om, hvem som kan anlitas.

Laurell's philippik har lemnat mig kall. Vid annat bemötande hade jag kunnat hafva ett par skrupler. Öfvermåttet i hans replik har nu gjort så mycket för mig; att jag både inåt och utåt har ganska litet att tillgöra.

Nervander's död har legat mig tungt öfver och Cygnæi teckning har laggt last på börda. Dock har detta icke skakat min öfvertygelse, att hans längre lifstid likväl icke kunnat föra oss till samverkan, utan att många rifningar förestått; ehuru jag är öfvertygad, att enskildt förtroende väl återvändt. När jag återläser hans sednaste bref, röres jag af tanken på allas vår svaghet; ty för mig prisade Nervander den ställning, upprepadt, med gladaste mod, såsom fri och öfver allt behof af gillande uppifrån eller nedifrån – hvilken han för Cygnæus i så skärande klagan visar sig anse för sämre t. o. m., än den verkliga var. Samma klagan till mig hade vid Gud rört upp mitt innersta och afvänt hvarje förebråelse från båda sidor. --

Jag ville göra brefvet långt; men posttimmen ger detsamma sin tillbörliga gräns. Med tillgifven helsning till Familjen från mig och de mina undertecknar jag på allas våra vägnar Vördnadsfullt och tack-samt

Joh. Vilh. Snellman.

Kuopio d. 31 Juli 1848.

128 J. V. SNELLMAN – W. G. LAGUS 14.VIII 1848, ÖVERSÄTTNING

J. V. Snellman, Kootut teokset XII. Porvoo 1931

Kunnioitettu Veli!

Tämän mukana seuraa väitöskirjani alkuosa, josta on ollut puhe, sekä uudistettu pyyntö, että Veli pikaisesti painatusluvan hankkimalla hyväntahtoisesti myötävaikuttaisi sen painattamiseen, joka alkaa 20 p:nä.

Jatkon ynnä asianmukaisen anomuksen Tiedekunnalle lähetän 25 p:nä.